

Juho Saari Niko Eskelinen Liisa Björklund

RASKAS PERINTÖ

Ylisukupolvinen huono-osaisuus Suomessa

Gaudeamus

Copyright © 2020 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Jussi Jääskeläinen
Kannen kuva: pexels.com

KL 30.1, 36.15, 37 • UDK 304, 364, 330

ISBN 978-952-345-066-0

Painopaikka: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna 2020

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	11
Huono-osaisuus	16
Lähestymistapa	23
Aikaisempi tutkimus	27
Rajaukset ja rajoitukset	29
Teoksen rakenne	31
2 HUONO-OSAISUUDEN YLISUKUPOLVISUUS HYVINVOINTIVALTIOSSA	33
Sosiologinen katse	35
Kaikkein huono-osaisin ryhmä	38
Hyvinvointivaltio ja sosiaaliset ongelmat	45
Huono-osaisuus hyvinvointivaltiossa	51
Soinnittaminen, hallinnollistaminen ja viheliäisyys	54
Tavoitteelliset valinnat ja hyväosaisuuden kasautuminen	57
Toimintakyvyt politiikan perustana	59
Sosiaalinen kimmoisuus	63
Hyvinvointivaltion ylisukupolvisuus	68
3 YLISUKUPOLVISUUDEN MAKROTASON YHTEYDET	69
Köyhyys ja toimeentulotuki	72
Koulutus ja työmarkkina-asema	78
Lastensuojeluasiakkuus	83

Mielenterveys ja päihderiippuvuudet	87
Ylisukupolvisuus makrotasolla	91
4 HUONO-OSAISUUS JA ELÄMÄNKULKU.....	93
Elämänkulku ja elämäntapahtumat	95
Varhaislapsuus	101
Kouluikä	118
Nuoruus.....	144
Aikuisuus.....	161
Kuljettu elämä	172
5 YLISUKUPOLVISUUS 2000-LUVUN KÖYHYYSPOLITIIKASSA	175
Politiikan asialistat	177
Huono-osaisuus sosiaalihuollossa	183
Monimutkaistuneiden sosiaalisten ongelmien hallinta	191
Suosituksien uudistamisen välineenä	194
Vakiintunut viisaus, vakiintuneet välineet	197
Sosiaalisten ongelmien hallinta.....	202
6 YLISUKUPOLVISEN HUONO-OSAISUUDEN KATKAISU.....	205
Ongelmien kuvauksesta toimintakykyjen edistämiseen.....	208
Syiden kuvauksesta juurisyiden analyysiin	210
Ajelehtimisestä tulevaisuudenuskon vahvistamiseen	229
Projektista sosiaaliseen käytäntöön	234
Kuumien pisteiden hallinta	238
Kohtaamattomuudesta palvelumuotoiluun ja vuoropuheluun ..	244
Ylisukupolvisen huono-osaisuuden ratkaisut	249

7 KOHTI YLISUKUPOLVISTA HYVÄOSAISUUTTA	251
Ylisukupolvinen huono-osaisuus sosiaalisena ongelmana.	253
Köyhyys, kurjuus ja kärsimys.	255
Luokaton huono-osaisuus kulttuurittomassa köyhyydessä.	257
Ylisukupolvisen huono-osaisuuden katkaisu	258
Tulevaisuuden suunta	261
Arki ensin	264

LIITTEET

Liite 1: Aineistot ja menetelmät	265
Liite 2: Haastattelurunko	269

VIITTEET	272
-----------------------	-----

KIRJALLISUUS	285
---------------------------	-----

KIRJOITTAJAT	305
---------------------------	-----

KUVIOT

Kuvio 1. Huono-osaisuuden kenttä	18
Kuvio 2. Toimintakyvyt ja elämänkaari.	62
Kuvio 3. Huono-osaisuus ja resilienssi: tilannesidonnaiset tekijät .	65
Kuvio 4. Huono-osaisuutta ylläpitävät mekanismit	67
Kuvio 5. Elämänkulku ja ylisukupolvinen huono-osaisuus.	100
Kuvio 6. Ylisukupolvisen huono-osaisuuden katkaisemisen poliittinen kenttä.	200
Kuvio 7. Matin tarinan juurisyyt.	217
Kuvio 8. Susannan tarinan juurisyyt.	223
Kuvio 9. Hannan tarinan juurisyyt.	228